

TILLBAKA TILL LANDSKAPSMÅLERIET

Seminarium på Österåsen om Helmer Osslund

Två av Sveriges allra största nutida målare, Karin Mamma Andersson från Luleå och Max Book från Bollstabruk, har bland så många andra tagit starka intryck av Helmer Osslunds landskapsmåleri. I helgen bjöd Sollefteå museum med konstitendenten Jan Molander som initiativtagare in till ett välbesökt seminarium på Österåsen där Helmer Osslunds liv och verk presenterades.

Torgny Åström, konstvetare från Härnösand, inledde med en genomgång av den norrländska konstscenen under Helmer Osslunds tid. Han sa sig även kunna se tydliga spår av Helmer Osslund i dagens konstliv och tecken på att landskapsmotivet och det rena måleriet är på väg tillbaka. Förutom Karin Mamma Andersson och Max Book söker sig även performance- och installationskonstnärer gärna ut i naturen. I förra sommarens utställning Forest Art i Nordingrå tog t ex Härnösandskonstnären Jan K Persson ut sikten mellan centrum och periferi i ett högt och rangligt byggnadsverk. Det tyckte Torgny Åström påminde mycket om Helmer Osslunds höga, rangliga utsiktstorn för friluftsmåleri. Men medan Helmer Osslund sitter helt stilla och hopkrupen i sitt bygge går Jan K Persson in i sin skapelse och blir ett med den.

I Granvåg, alldeles i närheten av Österåsen, bodde Helmer Osslund och hans familj på somrarna. Antagligen betraktades de som främmande fåglar av grannskapet. – D´ät ut och skit inne, sa man och tittade med förundran på hur de satt vid dukat bord på gårdsplanen. Yngsta dottern, Anna-Stina Osslund, bor kvar i barndomshemmet och i TV-reportern Per Grimells ännu inte helt färdiga film om Helmer Osslund berättar hon med stor inlevelse hur Sollefteåsocieteten brukade komma insvepande i ateljén för att beställa porträttmålningar av sig själva. Snart 90-årig slår hon en vig kullerbytta på gräsmattan framför huset och på ett gulnat fotografi kan man fortfarande tydligt se att det är hon som sitter iklädd finklänning i sin fars famn.

En stor utställning om Helmer Osslund visades fram till februari i år på Prins Eugens Waldemarsudde. Det var intendenten Lena Holger på Nationalmuseet som sammanställde utställningen. Hon skrev också monografin om Helmer Osslund som kom ut i samband med den.

Lena Holger avslutar lördagsseminariet på Österåsen med en utförlig genomgång av Helmer Osslunds liv. Från barndomen i Matfors, Medelpad, till det stora genombrottet med retrospektiv utställning i Stockholm och hedersutnämmandet till Konstakademiledamot, som kom exakt tre månader före han dog 1938. Han ligger begravd på Sollefteå kyrkogård.

Även hos Helmer Osslund finns det dunkla sidor. Hur kom det sig t ex att han plötsligt tog avstånd från vännen och konstnärskollegan Leander Engström? De fjällvandrade ihop och var bästis och bundis. Helmer Osslund lärde generöst ut allt han visste om färgblandningar och motiv till sin yngre vän.

Men i samband med att Leander Engström, Isac Gründewald och Sigrid Hjertén kom hem från Paris och studier hos Matisse och slår igenom som de hetaste stjärnorna på den svenska konstnärshimlen med sitt djärva sätt att blanda kalla och varma färger, sina perspektivförskjutningar och vågade motiv vägrar Helmer Osslund att träffa Leander Engström igen och det är han som allra starkast motsätter sig att Isac Grünwald ska godkännas som lärare på Konstakademin. Berodde det på antisemitism, undrar Lena Holger, eller var det kanske ren och skär avundsjuka?

I en tidningsintervju nyligen säger Karin Mamma Andersson att hon är helt osugen på att stänga in sig i en ateljé. Även om hon riskerar att bli som knäckebröd, folkkär och omtyckt av alla, så längtar hon tillbaka till landskapsmåleriet. Konst, säger hon, handlar inte om att provocera utan alltid om att göra det man måste.

Text: Karin Lundquist
Foto: Jonas Lundquist
2009-04-29